

VRŠNJAČKO NASILJE

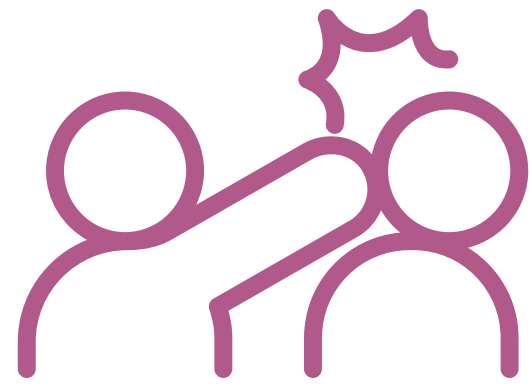
Vodič za roditelje

Koje vrste vršnjačkog nasilja postoje

Klasifikacije i primeri

Fizičko nasilje i zlostavljanje

1. STEPEN

Udaranje čvrga, guranje, štipanje, grebanje, gađanje, čupanje, ujedanje, saplitanje, šutiranje, prljanje, uništavanje stvari

2. STEPEN

Šamaranje, udaranje, gaženje, cepanje odela, "šutke", zatvaranje, pljuvanje, otimanje i uništavanje imovine, izmicanje stolice, čupanje za uši i kosu

3. STEPEN

Tuča, davljenje, bacanje, prouzrokovanje opekotina i drugih povreda, uskraćivanje hrane i sna, izlaganje niskim temperaturama, napad oružjem

Psihičko nasilje i zlostavljanje

1. STEPEN

Omalovažavanje,
ogovaranje, vređanje,
ruganje, nazivanje
pogrdnim imenima,
psovanje, etiketiranje,
"prozivanje"

2. STEPEN

Ucenjivanje, pretnje,
nepravedno
kažnjavanje, zabrana
komuniciranja,
isključivanje,
manipulisanje

3. STEPEN

Zastrašivanje,
ucenjivanje uz ozbiljnu
pretnju, iznuđivanje
novca ili stvari,
navođenje na korišćenje
psihoaktivnih supstanci,
uključivanje u
destruktivne grupe i
organizacije

Seksualno nasilje i zlostavljanje

1. STEPEN

Dobacivanje, psovanje,
lascivni komentari sa
seksualnom porukom,
širenje priča,
etiketiranje, seksualno
nedvosmislena
gestikulacija

2. STEPEN

Seksualno dodirivanje,
pokazivanje
pornografskog
materijala, pokazivanje
intimnih delova tela,
svlačenje

3. STEPEN

Snimanje nasilnih
scena, distribuiranje
snimaka i slika, dečija
pornografija

Digitalno nasilje i zlostavljanje

1. STEPEN

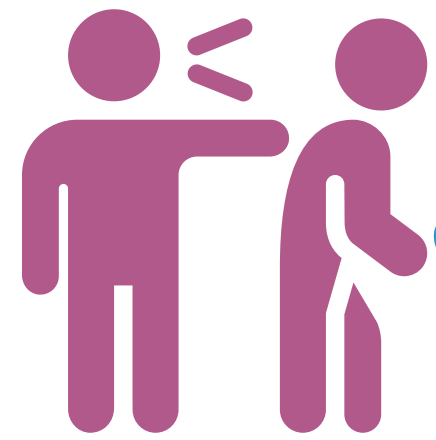
Uznemiravajuće pozivanje, slanje uznemiravajućih poruka SMS-om, MMS-om

2. STEPEN

Snimanje i slanje video zapisa, snimanje kamerom pojedinaca protiv njihove volje, snimanje kamerom nasilnih scena, distribuiranje snimaka i slika

3. STEPEN

Snimanje nasilnih scena, distribuiranje snimaka i slika, dečija pornografija

Socijalno nasilje i zlostavljanje

1. STEPEN

Dobacivanje,
podsmevanje,
isključivanje iz grupe ili
zajedničkih aktivnosti,
favorizovanje na osnovu
različitosti, širenje
glasina.

2. STEPEN

Spletkarenje,
ignorisanje,
neuključivanje,
neprihvatanje,
manipulisanje,
iskorišćavanje

3. STEPEN

Pretnje, izolacija,
maltretiranje grupe
prema pojedincu ili
grupi, organizovanje
zatvorenih grupa
(klanova) koje ima za
posledicu povređivanje
drugih

Kako da znam da je moje dete žrtva vršnjačkog nasilja

Dete koje trpi nasilje može se osećati zbunjeno i uplašeno. Svojim ćutanjem i skrivanjem informacija od vas, sebe štiti od dodatne nelagodnosti, stida i narušavanja porodičnih odnosa.

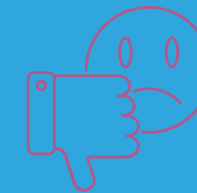
Promene u ponašanju mogu biti signal da se detetu nešto dešava

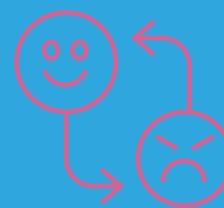
Promene pri spavanju,
loš san, noćne more

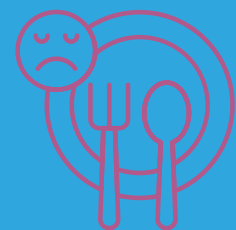
Pojava mučnine ili
mucanja pre
odlaska u školu

Gubitak samopouzdanja, dete
postaje povučeno (nagli pad
ocena)

Nagle promene
raspoloženja

Gubitak apetita (često
govori da neće da jede)

Izlivi besa koje dete do tada
nije ispoljavalo

Fizičke promene najčešće nastaju usled određenih emotivnih stanja i lakše ih je uočiti:

Pojava modrica, ogrebotina ili rasekotina na telu

Dete gubi stvari (odeću, knjige, pribor)

Dolazi iz škole sa pocepanom ili uprljanom odećom

Želi da menja putanju od škole do kuće

Menja ponašanje prema braći i sestrama

Dete često "gubi" novac ili počinje da krade

Šta kada je moje dete nasilno?

Ne postoji čaroban štapić

Roditelji čija su deca nasilna ili su optužena za nasilno ponašanje, često se izlažu pritiscima i optužbama, drugi od njih zahtevaju da se ponašanje deteta odmah promeni kao da za to postoji neki čaroban štapić.

Kod roditelja čija su deca nasilna javljaju se emocije straha, stida, krivice i osećaja poraza jer ne uspevaju da odgovore na izazove roditeljstva, a ponašanje deteta se nužno dovodi u vezu sa načinom vaspitanja.

Signal da je detetu potrebna dodatna podrška

Odbija da prihvati i poštuje
pravila ponašanja

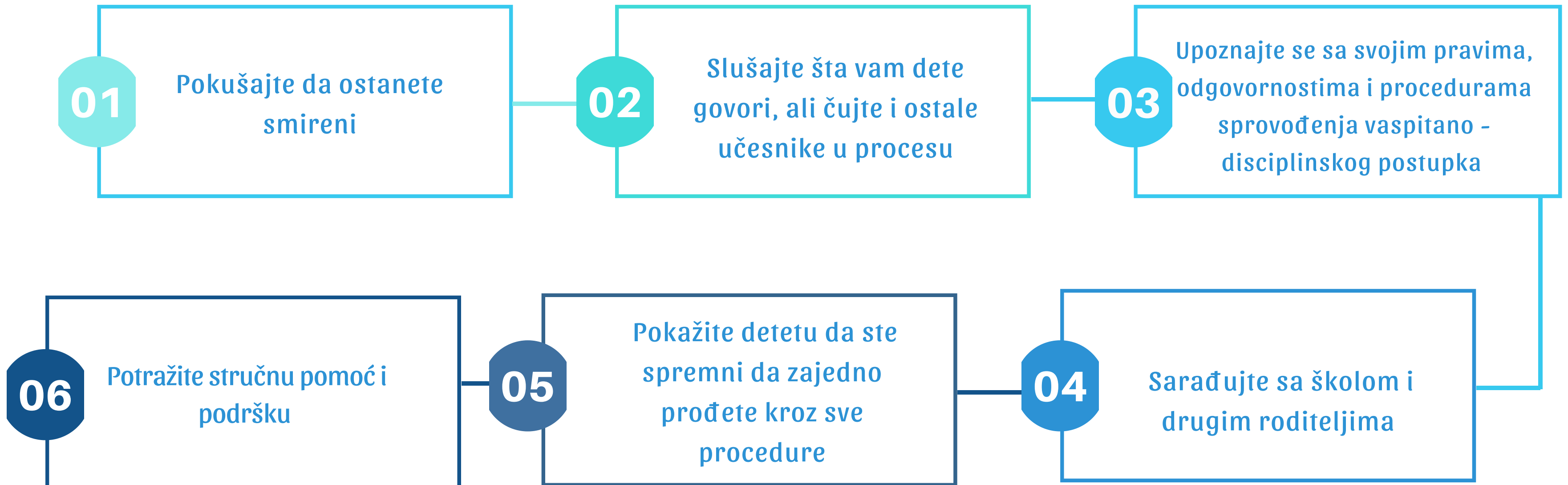

Ne ume da kontroliše
ljutnju i bes

Pokazuje nasilno ponašanje

Ako ste u situaciji da je vaše dete nasilno ili je optuženo za vršnjačko nasilje ovo su saveti za vas:

Najvažnije za vas

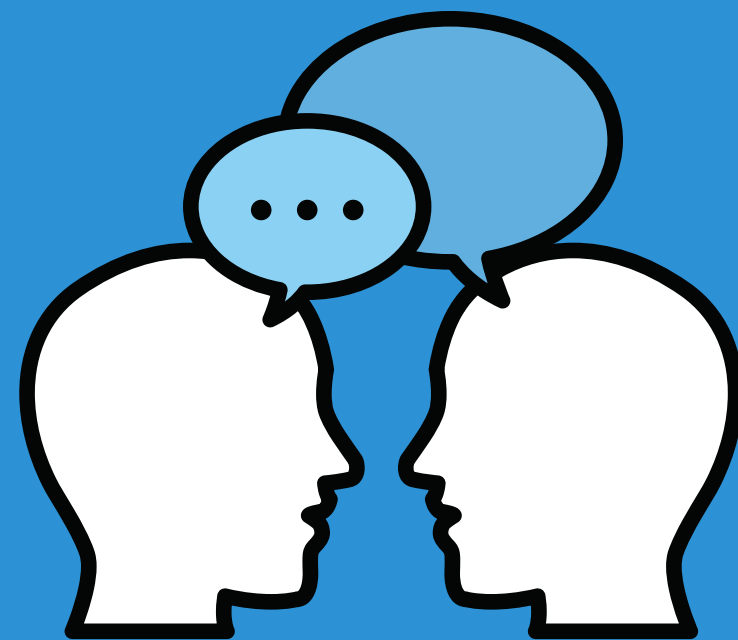
Da pomognete svom detetu da nauči kako da se na ispravan način bori za sebe, ispolji ljutnju i bes, saraduje sa drugom decom i učesnicima u vaspitno obrazovnom procesu, poštuje sebe i druge

Da u krugu porodice ili uz pomoć stručnjaka uvidite razloge i uzroke neprihvatljivog ponašanja deteta

Imajte na umu

Promene u ponašanju zahtevaju vreme, budite strpljivi i dosledni jer je dugoročno to u interesu pre svega vašeg deteta.

Kako da razgovarate sa detetom koje doživljava vršnjačko nasilje

Popričajte sa njim, pitajte ga kako mu je prošao dan, obratite pažnju na to da li je snužden i da li odbija da sa vama podeli kako mu je protekao školski dan.

Pričajte sa njim otvoreno.
Ne prisiljavate da sa vama podeli nešto na šta ono možda u tom trenutku nije spremno

Ljutnjom i besom će se dete još više povući u sebe i odbijati da sa vama podeli ono što ga muči

Nemojte reagovati afektivno, ljutito ili besno

Ukoliko dete savetujete kako da nasilniku naudi samo nastavljate krug nasilja

Ukoliko je vaše dete izgubilo knjigu, svesku ili nešto od veće vrednosti nemojte ga kažnjavati

AKO SE NASILJE DOGODILO U ŠKOLI KORACI ZA PRIJAVU NASILJA SU:

Prijavite nasilje učitelju/učiteljici ili odeljenjskom starešini

1

Prijaviti nasilje pismenim putem direktoru škole, Timu za zaštitu ili stručnim saradnicima

2

Prijaviti slučaj prosvetnoj inspekciji i nadležnoj školskoj upravi Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja

3

VAŽNO:

U rešavanju sukoba među decom i prvih naznaka vršnjačkog nasilja **NEMOJTE SAMI** rešavati problem i preskakati korake koji su važni u procesu zaštite od vršnjačkog nasilja

Ono što ne treba i što ne smemo da radimo je da:

1. Rešavamo problem sa detetom bez prisustva njegovih roditelja
2. Napadamo, pozivamo, vičemo, optužujemo roditelje deteta
3. Javno prozivamo dete ili roditelje u roditeljskim grupama ili na društvenim mrežama
4. Preskačemo korake u rešavanju problema

Svako dete je bitno

Svaka škola bi trebalo vršnjačko nasilje da shvati veoma ozbiljno, a prema pravilu svaka od njih bi trebalo da ima organizovan Tim za zaštitu od diskriminacije, nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja.

Ovaj tim tu je da radi preventivno na svesti roditelja i učenika o vršnjačkom nasilju, ali je tu i da zaštiti svako dete.

Svi smo deo zajednice

U Timu za zaštitu od vršnjačkog nasilja po pravilu nalaze se i stručni saradnjici - pedagog i psiholog koji vam mogu biti velike pomoći u celokupnom procesu.

Tim za zaštitu u obavezi je da postupa u skladu sa zakonom i da štiti podatke o ličnosti.

Imamo moć da menjamo okolinu

Ukoliko je vaše dete zrtva vršnjačkog nasilja bitno je da znate da je vršnjačko nasilje moguće rešiti ukoliko se na prva saznanja odmah reaguje.

Praksa je pokazala da se na probleme u ponašanju najbolje može reagovati u okviru sredine gde se problem i desio - dakle škola je prva stanica u rešavanju problema.

Budi drugom podrška

Nasilje je bitno prijaviti čak i ako vaše dete nije žrtva, već je posmatrač nasilja.

Sigurno okruženje stvaramo svi mi zajedno. Učite decu da ne čute na nasilje i učite ih tome tako što ćete im biti primer.

Nemojte misliti da vas se ne tiče!

Dete koje posmatra nasilje je pasivni učesnik i to može imati psihološke posledice po njega.

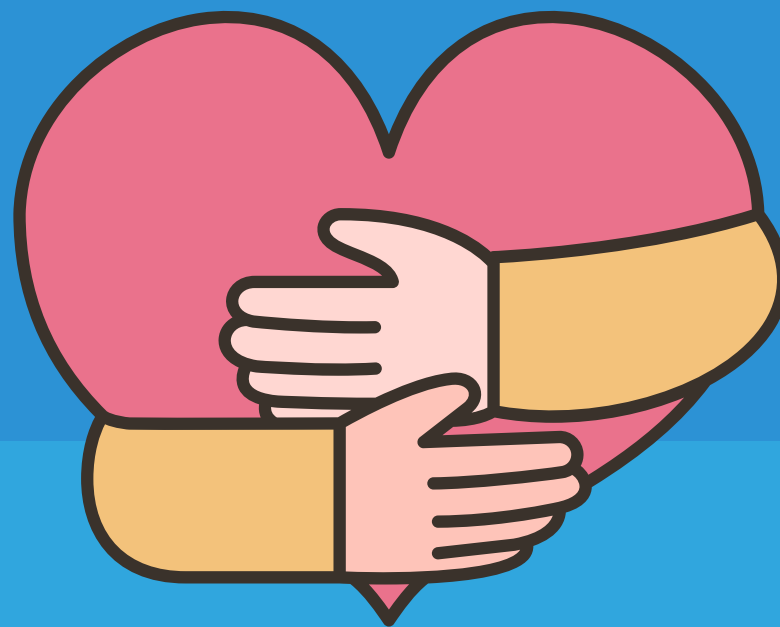
Svi smo tim

Kada prijavite nasilje potrebno je da škola izradi **operativni plan zaštite vašeg deteta tj. učenika**. U okviru tog plana konkretno se određuju aktivnosti kojima bi se nasilje zaustavilo.

Odgovorni za sprovođenje ovog plana su odeljenjski starešina, stručni saradnici, nastavnici, Tim za zaštitu, ali i mi roditelji.

Ukoliko se vršnjačko nasilje dogodilo izvan prostorija škole trebalo bi da ga prijavite školi ili policiji.

U okviru prijavljivanja nasilja bitno je da i mi kao roditelj ostanemo smireni, kako bi svojim ponašanjem i dali dobar primer i pokazali deci da smo tu za njih, da mogu da se oslone na nas i da zajedno imamo snagu da prebrodimo i velike probleme na koje nailazimo.